

Mikszáth Kálmán:
EGY JÓ FIATAL POÉTA

Ha a vicispánságból marad ki az ember, rendesen gáncsolja az *utódját*, de ha az útkaparóságtól szabadul meg, rendesen dicséri azt, aki *óutána* csinálja azt a munkát.

Hát én is dicsérem a magam *utódját*, aki pedig nem más, mint Pósa Lajos.

De van is őbenne annyi sok dicsérnivaló, hogy még akkor sem szidhatnám, ha a vicispánságból csapott volna le.

De ő ezt nem tette, aminthogy nem is tehetette szegény, mert én nem voltam vicispán, az én kedves vice szülőföldemen Szegeden, hanem csak közvéleményt csináltam ott mint vidéki újságíró.

Az pedig igaz, hogy nem nagy dolog, hanem nem is kis dolog.

Ötven embernek írni nem valami lelkesítő, s kivált ha az az ötven ember mind meg van elégedve a királyi biztossal. De azért mégis ellenzéki dolgot kell írni. Tessék itt aztán okosnak lenni!

De vannak előnyei is a szegedi újságírásnak. Ha az embernek nem akarózik írni, és ha van valami mondanivalója, hát lecsaphatja a tollat, bemehet a Ströbl kávéházba, az összes előfizetők ott ülnek a márvány asztalok mellett, elmondja nekik élőszóval. Nem kell ahhoz valami nagy teketória!

A derék Pósa Lajos mindig utánam jött mindenüvé. Utánam született a világra, utánam járt egy évvel az iskolába Batyiban, ugyanazon padban ült, most pedig ugyanannál az asztalnál írta előttem fekvő verskötetét, amely asztalnál én körmölgettem. Bizonyosra lehet venni, hogy esztendőre meg már a mostani helyemen fogja írni a Scarron-tárcákat.

Ezen okokat így előadva, természetesnek fogja találni akárki, hogy különösebben érdeklődöm iránta, mint más eleven poéta iránt szoktam.

Az ő kötete, az első verskötetet, melyet díjtalanul olvastam el. Eddig mindig csak a legvérmesebb ígéretek bírtak rá ilyesmire.

És nem bántam meg. Ez a kötet hazavitt engem a mi csendes vidékünkre, melyről a paradicsomhoz vették a mustrát. Pósa is innen való.

Olyan vidék ez, hogy nehéz itt nem lenni poétának. Tehát nem is érdem. Minden poézist lehel. Zúg a szabadkai erdő, hallik az osgyáni harang, kár hogy elrontja a hangját Rima locsogása, amint füzes szegélye közt tovasuhan. Illat párolog ki a földből, s a füvek összebeszélnek a virágokkal ezen a helyen, hogy egyikből se nőjön kevesebb.

Ha Tisza Kálmán itt született volna, még ő is lírai verseket írna ma, és Salamon Ferenc közölné a Budapesti Közlönyben.

Tompa itt szedte benyomásait, Adorján, az elfelejtett nagytehetségű költő, itt lakott. Tóth Ede is addig köhécselt, míg kiköhögte „Falu rosszá”-t. Ezek mindnyájan hallották a kis Balog folyócska csörgését.

Most pedig itt van Pósa. Azazhogy itt volt ő már ezelőtt is, de önök nem akarják észrevenni. Ez már a harmadik kötete.

S valóban olyan, mint a kis Balog folyó, hol megdagad, hol megapad. Az első kötetét tetszéssel fogadta a sajtó. A másodiknál egészen elfogyott a dicséret. Ekkor fogta magát, s írt egy harmadikat, mely joggal megköveteli az elismerést.

Ez a harmadik kötete van most előttem kinyitva.

Endrényi Lajosnál jelent meg Szegeden. Nagyon díszes kiállításban, s tartalmát néhány balladaszerű darab teszi, melyek közt legkiválóbb mind formára, mind tartalomra nézve

„Fekete Borbála”. Azután az „Apró történetek” jönnek, tele friss, üde költészettel, olyan könnyedén papírra vetve, mintha odalehelte volna a tehetséges költő lelke. Ezekből mintegy kóstolónak közöljük a következőt:

Boldog a gőzkocsi, egyhangúan zakatol
Hegyre föl, völgybe le,
Zengedez a madár, mosolyog a tarka
Virágok serege.

Egy kis ház ablakán, zöldellő fák közül
Fehér kendő lobog;
A kocsivezető szíve örömeiben
Oly hangosan dobog.

Dübörög a gőzös... völgyi virág nyílik...
Zeng ma is a madár...
Az a fehér kendő, zöldellő fák közül
Többé nem lobog már.

A kötet zömét ez érdekes, kedves apró történetek teszik. Úgyszólván specialitás irodalmunkban. Tarkán váltakozó színekből kötött mezei virágok, egyszerűek és ízlésesek, s bizonyos harmónia van köztük, mely elénk tükrözteti írójuk szelíd, borongó kedélyét és jó szívét. Ha egyéb se volna ezeken kívül a kötetben, akkor is számot kellene annak tennie irodalmunkban.

De van egyéb is. Az foglaltatik benne még, amiben Pósa már úgyszólván mester: „Gyermekversek”. Kár, hogy ezekből kevés van. Amit Pósa e nemben produkál, az annyira a gyermekvilág kedélyéhez van szabva, hogy alig van egy írónk is, aki utána tudja csinálni.

A „Vegyesek” zárják be a kedves kis kötetet (melynek ára 1 forint). Ezekben már kevesebb az értékes. De néhol megpendül itt is az igazi költői érzés és melegség, mint pl. „A radnóti harangláb” címűben.

Köteledbe hej be sokszor
Belecsimpajkodtam,
Temetésre vagy imára,
Hogy megharangoztam.
Sok víz lefolyt a Balogon,
Öreg már azóta...
.....
Oh, mióta nem láttalak,
Messze-messze jártam.
Égbenyúló, aranygombos
Tornyokat is láttam.
De a te kis harangodnál
Egy se szólott szebben...
Hej, százszor is, ezerszer is
Megcsendült szívemben.

Mindent összevéve Pósa kötete nagy haladás nemcsak a *második*, de az *első* kötete után is. Megérdemli, hogy úgy a közönség (ez különben eddig se volt iránta fukar a rokonszenvével), mint a sajtó és a kritika is méltányolja, kijelölván számára azt az igen tisztos helyet, amit ezután fog elfoglalni a fiatal irodalomban.

*

A fiatal költő, kiről e kis cikk szól, sohasem tartozott az úgynevezett Titán hadhoz, amely felhőket reggelizik és hagymát vacsorál. Inkább a másik végletbe ment bele.

Ő az első fiatal poéta mindazok közül, akiket az emberiség ösmert, aki hallatlan szerénységében a saját nevét is kicsinyítve ejti ki.

– Én *Pósika* vagyok – szokta mondani némelykor a bemutatásoknál.

Eddig mosolyogva hagyta rá minden ember. De ha így halad, nemcsak hogy egész *Pósa* lesz, de még *nagyító* jelzőt is kaphat a neve mellé.

In: *Pesti Hírlap*, 1883. május 28.